

UNA RESPOSTA EQUIVOCADA

Els forts aiguats i les desastroses inundacions provocats pel temporal Glòria —i poc abans per la DANA que devastà l'extrem sud— al nostre país han posat de manifest, si és que calia, que el canvi climàtic no és una invenció alarmista de científics i ecologistes, sinó un risc ben real que ens hauria de preocupar a tots. Anys de depredació del territori, de construcció especulativa i incontrolada en primera línia de platja i en el llit sec o tocar de la llera dels rius, han multiplicat els efectes devastadors de les catàstrofes naturals. La gota freda, les pluges torrencials, els vents huracanats, la concentració de precipitacions, les ones gegantesques són fenòmens naturals que s'han donat altres vegades i que no sempre es poden preveure i prevenir. Però el seu impacte s'ha magnificat com a conseqüència tant del progressiu escalfament global, que mena a fenòmens d'una intensitat extraordinària cada vegada més anorreadors, com de la mala gestió urbanística, la 'insostenibilitat' del creixement i la inconsciència de tots: gestors, polítics i ciutadans. El creixement no pot continuar com fins ara, ni pot continuar justificant-ho tot, insensible a les conseqüències socials i ambientals. Alguns ajuntaments es penedeixen ara d'haver autoritzat i fins i tot impulsat reparcel·lacions i edificacions salvatges gairebé damunt la mar, de no haver frenat la urbanització de rambles i torrents i d'haver construït ells mateixos passeigs marítims sobre la línia de dunes del litoral i altres paratges naturals. I es plantegen no tan sols no reconstruir algunes de les edificacions malmeses pel temporal, sinó fins i tot expropiar les més exposades a futurs riscos i enderrocar-les. Tornar a la natura el que se li ha arrabassat en els últims anys i prevenir nous desastres en el futur. Tot això està molt bé i és necessari, però ja no és suficient ni els riscos es poden afrontar només a escala local. L'amenaça del canvi climàtic és planetària i exigeix una resposta global, en la qual estiguen implicats tots els països i, en primer lloc, els més grans i contaminants, els que més emissions de gasos d'efecte hivernacle produeixen i que solen ser els més refractaris a adoptar mesures de contenció o disminució, pels alts costos econòmics que això els representa. D'ací la banalització del seu impacte i fins i tot la seua ridiculització com a *fake news*.

En aquests darrers temps també hem pogut seguir de prop la ràpida evolució i expansió d'una altra emergència mundial, en aquest cas mèdica: l'epidèmia de

l'anomenat coronavirus, el Covid-19, que des de la seua localització primigènia a la ciutat xinesa de Wuhan, s'ha estès en qüestió de dies pertot, fins arribar també a casa nostra, com palesen els casos detectats a Mallorca. No només hem pogut seguir en temps real, per televisió i a les xarxes socials, el desenvolupament d'aquesta perillosa malaltia infecciosa, amb l'increment exponencial del nombre d'afectats —més de cent mil en el moment d'escriure aquestes línies—, l'abandonament dels cadàvers als carrers, la construcció de nous hospitals en pocs dies, la histèria de la població i els esforços del govern xinès tant per combatre l'epidèmia com per minimitzar-ne mediàticament l'impacte, sinó que el virus ha viatjat d'un continent a l'altre i s'ha escampat per tot el món gràcies a la intensificació i la millora dels transports i les comunicacions internacionals. I ha dut —entre molts altres efectes— a un resultat impensat i farcit de conseqüències, i d'interrogants, com la suspensió del Mobile World Congress a Barcelona. A hores només de qualsevol destinació en avió i la possibilitat de seguir en directe el que està passant a qualsevol lloc, el món s'ha fet cada vegada més petit i, com en aquest cas, les epidèmies es poden tornar planetàries. Molt més que no ho han estat mai abans.

I, tanmateix, en aquests moments, quan més i més cal la cooperació internacional, quan més i més problemes esdevenen globals, com és sobretot, entre els més urgents i preocupants, l'increment de les desigualtats, tant entre les persones com entre els països, que demanen solucions igualment globals i a l'alçada, el món està tornant enre-re, cap a les velles i ja superades fórmules del passat, com és el retorn de l'estat-nació i del nacionalisme. El projecte europeu ha patit una dura prova no sols amb el Brexit, sinó també amb l'auge dels populismes a tot arreu. A Europa oriental, per descomptat, però també al Regne Unit, als Països Baixos, a Itàlia, França i Alemanya, i a la mateixa Espanya, com bé certifica l'ascens electoral de Vox. El ranci nacionalisme espanyol, que només estava endormiscat, ha reviscolat de sobte i sense complexos amb el *procés* i la crisi territorial. L'auge dels populismes té una coloració distinta a cada país, ja siga l'antieuropeisme, a Gran Bretanya, o la xenofòbia i el racisme als altres països. A Espanya s'alimenta, també, de l'anticatalanisme i d'un neofranquisme que només s'entén perquè en quaranta anys no s'ha sabut explicar críticament —com es va fer a Alemanya i Itàlia— el que va ser la dictadura. Els problemes del segle XXI, globals, planetaris, no es poden acarar amb fórmules del segle XIX com l'estat-nació i el nacionalisme, que haurien de passar com més aviat millor a l'escombraria de la història. Necessitem projectes de futur més globals i inclusius, i que a casa nostra passen per la construcció d'una Europa dels ciutadans i no, com ara, només dels estats, capaç de generar i promoure valors de llibertat política, de cohesió social, de respecte a la diferència i de solidaritat i cooperació amb la resta del món, per tal de fer front amb èxit als grans riscos —del canvi climàtic i les pandèmies planetàries a l'increment de la pobresa i les desigualtats— que amenacen avui la humanitat.